

vise, at det anser den hele Maade, hvorpaa den ærede Minister har stillet sig overfor dette Spørgsmaal, for et Obergreb af ham. Jeg haaber, at det ærede Thing med mig vil slaa fast, at vi bør gaa imod dette Obergreb ved at stemme for Lovens videre Behandling.

Minestad: Saavidt jeg kunde opfatte den ærede Forslagsstilleres Foredrag, hvilket rigtig nok kun for en Del var Tilfældet, var der ikke deri Noget, som trængte til videre Gjensvar, og som ikke allerede fandt sin Gjendrielse i mit første Foredrag. Derimod skal jeg tillade mig et Par Ord navnlig over for det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), ikke med Hensyn til det, der har været Gjensind for Forhandling mellem ham og den ærede Minister, thi det er jo ikke just den Betragtning, jeg har gjort gjældende mod Lovforslaget, som den ærede Minister her er kommen ind paa, men derimod med Hensyn til hans Yttring om Fortaaelsen af Bestemmelsen i Grundloven om, at Valget til Landstinget er knyttet til Bopæl i Valgkredsen. Det ærede Medlem bemærkede, at han i en særdeles Grad var i Stand til at kunne give Oplysninger om, hvad Hensigten havde været med denne Bestemmelse, og i hvilken Månd den blev givet, da han selv var Fader til den; han forklarede da nærmere, at hans Betragtning havde været den, at da han saae „det gif løs“ paa det Reaktionsere i den nye Grundlov med Hensyn til Landstinget, saa vilde han, at „det skulde være rigtig kraftig reaktionært“, og derfor vilde nu ogsaa han have en rigtig reaktionær Bestemmelse ind. Saaledes omtrent var det ærede Medlems Tankegang; jeg tror, han vil give mig Ret deri. Jeg vil nu foreløbig bemærke dertil, at jeg ikke tror det ærede Medlem har Ret til at stemple vor nuværende Grundlovs Bestemmelse om Valgbarhed til Landstinget som reaktionær, — affet fra den ene Bestemmelse, som det ærede Medlem har indført deri — thi i Dvrigt er det jo dog Noget, som er en ganske given Sag, at Grundloven af 1866 var i Henseende til Valgbarheden til Landstinget et umaadeligt Fremskridt fra Grundloven af 5te Juni 1849, et Fremskridt saa udsøgt, som det kunde være, naar bare ikke denne reaktionære Domicilbestemmelse var kommen til; thi medens Grundloven af 1849 betinger Valgbarheden baade af en vis Alder, en vis Indtægt eller Skatteydelse, og, for en større Del, af Bopæl i Kredsen, saa har jo derimod Grundloven af 1866 afføst alle Betingelser for Valgbarheden, undtagen den at være en myndig Mand. Men saa er der kommen denne uheldige reaktionære Domicilbestemmelse til. Nu maa jeg imidlertid hævde, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) ganske vist med fuldstændig Sikkerhed kan sige, hvad der har været hans Mening med at indføre denne Bestemmelse; men det ærede Medlem kan ikke svare

for, at den Tanke om, at „skal det være reaktionært, saa skal det være rigtig reaktionært“, ogsaa har været den ledende Tanke for de andre ærede Medlemmer, der have vedtaget den. Jeg tror nu, at det har været andre Betragtninger, der have været ledende for andre Medlemmer. Vi kjende disse Betragtninger meget godt. Der var en lille Tanke om, at man nok vilde, at den Mand, der skulde vælges til Landstinget, skulde være knyttet til Stedet for at være bekendt med dets Interesser og dets stedlige Forhold. Det var i alt Fald Noget, man sagde; men den egentlige Grund og Mening var den, det vide vi Alle meget godt, at man ikke vilde have for mange af de flemme Folk, som bo i denne By her, til Landstingsmand. Jeg paastaar nu, at naar det er saaledes, vilde disse Formaal baade i det ene og det andet Tilfælde meget vel kunne fyldestgøres, uagtet man ikke undergiver Bestemmelsen en yderligere indskrænkende Fortolkning end den, som hidtil har været antaget i Pragis. Det er jo dog virkelig en tilstrækkelig Indskrænkning — jeg synes, man kan være tilfreds med den — at man fordrer, at Vedkommende det sidste Aar skal have haft Bopæl i Valgkredsen. Derved blive begge Hensyn tilstrækkelig fyldestgjorte, uden at man tillige behøver at fordrer, at han ikke maa kunne stille sig saaledes, at han fyldestgjør demne Betingelse paa to Steder. Jeg tror ogsaa, man kunde finde Vidnesbyrd derfor i den Omstændighed, at man, den Gang da Valgloven af 1867 blev given, — lige det følgende Aar efter Grundloven, da man altsaa endnu havde klart i Erindring, hvilke Betragtninger der havde været ledende ved Vedtagelsen af Grundloven, — ikke indsatte nogen som helst Bestemmelse om, at Vedkommendes Valgbarhed kun kunde gjøres gjældende paa eet Sted, uagtet — det maa jeg bede vel erindret — Opmærksomheden udtrykkelig var henvendt paa dette Punkt. Det er Noget, jeg ikke behøver at erindre det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) om efter den fremragende Del, han tog i Lovens Behandling, og det vil vistnok ogsaa være præsent for de fleste af de ærede Herrer, som den Gang vare Medlemmer af Rigsdagen. Opmærksomheden var netop den Gang henvendt paa dette Punkt, ja der var endog stillet Forslag om at komme med en saadan Indskrænkning. Der var flere forskellige Forslag; saavidt jeg erindrer, var der navnlig det, at Valgbarheden til Landstinget ligesom Valgretten til Landstinget kun skulde gjøres gjældende der, hvor Valgretten til Folkethinget var gjort gjældende. Men disse Bestemmelser bleve ikke vedtagne, og der blev i alt Fald fra visse Sider som Grund derfor anført, at det vilde være en yderligere Begrænsning af Grundloven, som ikke havde tilstrækkelig Hjemmel, og derfor bleve Bestemmelserne affattede, som de bleve i §§ 47 og 48, hvoraf det fremgaar ganske klart, navnlig ved Modsetningen mellem de to